

Samråd med temat: Preliminär MKB för slutförvarssystemet

Datum: 12 maj 2010, klockan 9.00–11.30.

Plats: SKB:s kontor i Stockholm.

Målgrupp: Kärnavfallsrådet.

Inbjudan: Mötet initierades av SKB.

Underlag: Preliminär miljökonsekvensbeskrivning (MKB), som behandlar miljöaspekter förknippade med bygge, drift och rivning av inkapslingsanläggningen och slutförvarsanläggningen samt med transporter till och från dessa. I MKB:n finns beskrivningar av den påverkan samt de effekter och konsekvenser som bedöms kunna uppstå. Vidare beskrivs vilka åtgärder som planeras för att begränsa konsekvenserna. Underlaget är framtaget under hösten 2009 och speglar kunskapsläget vid den tidpunkten. Syftet med den preliminära MKB:n är att ge en uppfattning om de samlade miljökonsekvenserna och att ge möjlighet att lämna synpunkter på disposition, avgränsningar, innehåll och slutsatser. Underlaget fanns tillgängligt på SKB:s webbplats 21 december 2009.

Syfte: Diskutera de synpunkter som inkommit från Kärnavfallsrådet inom ramen för de samråd som hölls under februari 2010.

Närvarande:

Kärnavfallsrådet: Holmfridur Bjarnadottir, Torsten Carlsson, Tuija Hilding Rydevik och Eva Simic.

SKB: Kerstin Blix, Saida Laârouchi Engström, Mikael Gontier, Olle Olsson, Pia Ottosson, Erik Setzman, Magnus Westerlind med flera.

DokumentID 1245906	Version 1.0	Status Godkänt	Reg nr	Sida 1 (11)
Författare Lars Birgersson och Sofie Tunbrant			Datum 2010-05-19	

Samrådsmöte med Kärnavfallsrådet 2010-05-12

Samråd enligt miljöbalken kapitel 6, för prövning enligt miljöbalken och kärntekniklagen

Mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle

Tema: Preliminär MKB

Plats: SKB:s kontor i Stockholm

Datum: 12 maj 2010, klockan 9.00–11.30

Närvarande: **Kärnavfallsrådet:** Holmfridur Bjarnadottir, Torsten Carlsson, Tuija Hilding Rydevik och Eva Simic.

SKB: Kerstin Blix, Saida Laârouchi Engström, Mikael Gontier, Olle Olsson, Pia Ottosson, Erik Setzman och Magnus Westerlind. Sekreterare: Lars Birgersson och Sofie Tunbrant.

Innehåll

1	Inledning, mötets syfte	2
2	Lägesrapport från SKB:s avslutande samråd om mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle	2
3	SKB:s fortsatta arbete med ansökningarna enligt KTL och MB	4
4	Genomgång av Kärnavfallsrådets synpunkter på den preliminära MKB:n	6
5	Övriga frågor	11
6	Avslutning	11

Bilagor

A – Dagordning

B – Bilder presenterade av Erik Setzman

C – Bilder presenterade i diskussionen under punkt 4

1 Inledning, mötets syfte

Mötet syftade till att diskutera de synpunkter som inkommit från Kärnavfallsrådet inom ramen för de samråd som hölls under februari 2010. Mötet genomfördes som ett samrådsmöte enligt miljöbalkens 6:e kapitel.

Inga tillägg till utskickad dagordning framfördes, se bilaga A.

2 Lägesrapport från SKB:s avslutande samråd om mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle

Erik Setzman gav en lägesrapport från SKB:s avslutande samråd om mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle, se bilaga B.

Samrådet påbörjades år 2002 och avslutades i maj 2010. Under denna period har cirka 60 samrådsmöten hållits och drygt 2000 frågor inkommit. I samband med de allmänna samrådsmötena som hölls i februari 2010 inkom ett stort antal synpunkter och frågor, totalt drygt 700 sidor. Synpunkterna handlade exempelvis om att alla underlag och referenser inte vara klara, risker i samband med transporter på Östersjön, slutförvarets långsiktiga säkerhet och alternativa metoder för omhändertagandet av det använda kärnbränslet. Med anledning av önskemålen om samråd om slutförvarets långsiktiga säkerhet genomfördes ytterligare ett samrådsmöte. Mötet behandlade säkerhetsanalysens roll i MKB:n och hölls i Östhammar den 3 maj.

Bild 3 - Samrådsmöten

Fråga (Kärnavfallsrådet): Var kommer SKB att redovisa hur inkomna synpunkter har tagits omhand?

Svar (SKB): Det kommer framför allt att göras i samrådsredogörelsen, som är en underbilaga till MKB:n. Där sammanfattas centrala och frekventa frågeställningar samt redogörs för vad vi har tagit hänsyn till, vad som lämnats därhän och varför, samt frågeställningar där vi har ändrat uppfattning.

Allt sedan samråden startade har vi årligen sammanfattat genomförda samråd i årsböcker. I dessa finns inkomna frågor och synpunkter, samt SKB:s svar och kommentarer till dessa. I protokollen från samrådsmötena finns alla frågor som ställdes på mötena och SKB:s svar. I bilagor till protokollen finns samtliga inkomna frågor och synpunkter med SKB:s svar och kommentarer.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Det är viktigt att kunna se hur en viss fråga har påverkat processen och om den inte har gjort det, kunna se varför.

Svar (SKB): Instämmer.

Kommentarer

SKB: MKG har framfört att SKB inte har samrått om den långsiktiga säkerheten och ändå har MKG ställt frågor om denna på alla samrådsmöten.

SKB presenterade en tämligen komplett MKB som underlag för samråd, trots att det inte finns några lagkrav på att göra det. Vi tyckte att det var ett bra sätt att redovisa en uppsummering av alla års

samråd. En preliminär version av den långsiktiga säkerhetsanalysen – SR-Can, utgjorde underlag för samråd år 2007.

Många önskar att allt material ska vara klart till samråden, men samråden ska inte behandla färdiga dokument som inte går att påverka. Man måste skilja på samråd och granskning.

Bild 4 - Avslutande samråd

Fråga (Kärnavfallsrådet): Det är viktigt att alla inkomna yttranden hanteras seriöst.

Svar (SKB): Vi hanterar alla frågor seriöst.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Hur gör ni för att bemöta inkomna synpunkter? Ni får antagligen in såväl seriösa synpunkter som irrelevanta frågor.

Svar (SKB): Vi försöker besvara varje enskild fråga och synpunkt.

Kommentarer

SKB: De möten vi har haft med närboende har varit konstruktiva. I mötena med allmänheten har frågorna till 50 procent handlat om procedurfrågor som miljögrupperna har ställt: Varför har ni inte en oberoende mötesledare och så vidare. Vi ser dessa möten som en möjlighet att få förklara vad vi gör och varför. Eftersom vi lägger ut frågor och svar på vår webbplats, är det möjligt för alla att ta del av vad som framkommer vid samrådet.

Vi menar att vi har varit mycket ambitiösa jämfört med andra tillståndsärenden. Det har varit ett omfattande, men nödvändigt, arbete som varit värt besväret.

Kärnavfallsrådet: Ert arbete kan jämföras med det vi bedrev i LKO-projektet. Vi dokumenterade och besvarade alla inkomna frågor. Det var ett omfattande arbete, men det ledde till en bra diskussion och betalade sig.

Bild 6 - Exempel 1(2) och Bild 7 - Exempel 2(2)

Kommentar

SKB: Vi fick flera kommentarer på att alla referenser och underlag som vi hänvisar till i den preliminära MKB:n inte var klara. Man måste dock skilja på samråd och granskning.

Diskussion

SKB: I samrådet framkom synpunkter på deponering av lågaktivt avfall i MLA. Det är framför allt OKG:s fråga.

Kärnavfallsrådet: Även SKB lämnar avfall i MLA.

SKB: Det stämmer.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Om det är samma människor i en begränsad skara som lämnar likartade synpunkter, kan samråden betraktas som misslyckade. Vad har ni gjort för att motverka detta?

Svar (SKB): Man kan ställa frågan så här: Har vi fått tillräckligt med synpunkter? Då är svaret ja. Vi har haft många konstruktiva möten med kommunernas arbetsgrupper. Närboendemötena, till exempel i Misterhult, har gett mycket. Dialogen med myndigheterna har varit positiv. De allmänna samrådsmötena har dominerats av miljöorganisationerna. Detta har även har påpekats av kommunerna, som även de ställt många frågor.

Kommentarer

SKB: Det var ett bredare deltagande på de allmänna samrådsmötena i början av samrådsprocessen. Därefter dominerade miljöorganisationerna och närboende utgjorde en minoritet på mötena. Då arrangerade vi speciella möten för närboende.

Vi är nöjda med bredden på synpunkterna vi har fått. Dock är det inte de allmänna samrådsmötena som varit de starkaste bidragen.

Våra lokala platskontor har fångat upp många frågor och synpunkter från närboende.

Jag vill ge beröm till kommunernas arbetsgrupper. De har gjort ett bra och nyttigt arbete.

3 SKB:s fortsatta arbete med ansökningarna enligt KTL och MB

Kerstin Blix redogjorde för arbetet med och strukturen av de övergripande dokument som ingår i SKB:s ansökningar enligt miljöbalken och kärntekniklagen. Allt planeras vara klart för att kunna lämnas in om 6-12 månader. Det är en tämligen komplicerad ansökansprocess som inkluderar tre anläggningar på två orter. Något som är speciellt för detta projekt är att det finns ett lagkrav som säger att ett slutförvar ska byggas. Speciellt är även den Fud-process som pågått och påverkat underlaget och som i samspel med myndigheter och regering drivit arbetet framåt.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Kan det vara en nackdel att regeringen har pekat ut riktningen i Fud-processen? Regeringen är ju inte på något sätt bunden vid vad som tidigare sagts.

Svar (SKB): Jag vet inte om det är en nackdel. Personligen ser jag det som en trygghet. Det finns en beställning från riksdagen som vi har effektuerat och vi har haft flera avstämningar på vägen.

Kommentar

SKB: Internationellt sett är vi lyckligt lottade. Det finns flera länder som inte har några ramar, vilket försvårar arbetet. Ett land som har en väldigt reglerad process är Frankrike, där det är reglerat i lag vad industrin ska åstadkomma, bland annat ska man ha en debatt år 2013 och en ansökan år 2016. I Sverige har vi ett samhällsuppdrag: Lös frågan! Det har varit avstämningspunkter på vägen, vilket är bra. Till sist blir det trots allt ett politiskt beslut.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Regeringen har godkänt planeringsförutsättningarna. De har inte gett klartecken till lösningen.

Svar (SKB): Vi har följt planeringsförutsättningarna. Om lösningen är tillräckligt bra kan vi inte se någon anledning till att inte få gå vidare. Arbetsättet har gett stadga åt programmet. Om det har varit en fördel kommer att visa sig då regeringen ska fatta beslut. Regeringen har dessutom gjort mer än bara godkänt planeringsförutsättningarna, man har även "satt ner foten". År 1995 sa man till exempel att detaljundersökningarna måste tillståndsprövas eftersom de är ett led i uppförandet av slutförvarsanläggningen.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Man har tillåtit att bara en part har arbetat med frågan, det kan vara dubiöst.

Svar (SKB): Det arbetsättet gäller för all industri i Sverige. Ta till exempel läkemedelsindustrin. Den som har ett ärende, lägger fram ett förslag.

Kerstin Blix redogjorde för strukturen av de övergripande dokument som ingår i SKB:s ansökningar enligt miljöbalken och kärntekniklagen. Kerstin ritade en bild liknande bild 1 i bilaga C.

Ansökan enligt MB gäller Clab (har inget tillstånd enligt MB, bara enligt fd lagstiftning), inkapslingsanläggningen och slutförvaret.

Egna bilagor: Teknisk beskrivning (100 sidor), Förslag till kontrollprogram (25 sidor), Rådighet och sakägarförteckning (25 sidor).

Ansökan enligt KTL gäller slutförvaret. Clab har tillstånd och ansökan för inkapslingsanläggningen är inlämnad.

Egna bilagor: Avvecklingsplan (25 sidor), Verksamhet, organisation, ledning och styrning - platsundersökning (100 sidor), Verksamhet, ledning och styrning - uppförande (100 sidor), underlagsrapporter till SR-Site.

Gemensamma bilagor: Säkerhetsredovisning (4 000 sidor), MKB (350 sidor), Verksamheten och de allmänna hänsynsreglerna (30 sidor), Metodval (100 sidor), Platsval (100 sidor). Säkerhetsredovisningen för Clink är redan inlämnat (200 sidor)

Metodval och Platsval ligger utanför vad som definieras i lagarna, men vi anser att det är så grundläggande för detta projekt att vi lägger med redovisningarna som bilagor till båda ansökningarna. Man kan fråga sig om miljödomstolen kommer att orka läsa säkerhetsredovisningen. Väsentliga resultat finns i MKB:n, men vi lämnar in hela säkerhetsredovisningen för fullständighetens skull.

Till alla bilagorna finns det naturligtvis många underlagsrapporter och referenser.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Har strukturen på ansökningarna ändrats på senare tid?

Svar (SKB): Den ändring som gjorts är att vi kommer att lämna in hela säkerhetsredovisningen till miljödomstolen, för fullständighetens skull.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Hur kommer miljödomstolen att organisera sitt arbete?

Svar (SKB): Det undrar vi också. Vi kommer att försöka träffa miljödomstolarna för att signalera att denna ansökan är på väg och fråga om hur de kan hantera den. Sedan kommer vi att välja vilken miljödomstol vi kommer att lämna ansökan till.

Kommentarer

Kärnavfallsrådet: Miljödomstolarna brukar vara ovilliga att berätta om hur det de arbetar.

SKB: Min erfarenhet från Citybanan är att det är möjligt att träffa dem.

4 Genomgång av Kärnavfallsrådets synpunkter på den preliminära MKB:n

Under genomgången av Kärnavfallsrådets synpunkter visade SKB bilder, se bilaga C.

Torsten Carlsson inledde med att konstatera att Kärnavfallsrådet är en fristående organisation som är rådgivande till regeringen. Kärnavfallsrådet är inte bundna till lagstiftningen i formell mening, utan är fria att framföra synpunkter.

Diskussion

SKB: Vad menar ni med att ni inte är bundna av lagarna?

Kärnavfallsrådet: Vi kan tycka annorlunda än vad lagstiftningen föreskriver.

Vi inspireras av lagstiftningen, men tolkar den inte. Vi är inga jurister.

SKB: SKB måste utgå från gällande lagar.

Holmfridur Bjarnadottir sammanfattande Kärnavfallsrådet tre huvudpunkter: Långsiktig säkerhet, alternativ och avgränsning.

4.1 Långsiktig säkerhet

Fråga (Kärnavfallsrådet): Eftersom analysen av den långsiktiga säkerheten saknas i MKB:n går det inte att bedöma miljökonsekvenserna på lång sikt. Allmänheten och miljögrupperna har rätt att få den informationen. MKB:n har en demokratisk roll och analysen av den långsiktiga säkerheten borde ingå.

Svar (SKB): Avsnittet i MKB:n som behandlar långsiktig säkerhet kommer att bli fylligare i den slutliga versionen av MKB:n.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Vi saknar speciellt säkerhetsaspekterna på platsvalet.

Svar (SKB): Redan resultaten från den preliminära säkerhetsanalysen SR-Can indikerade att Forsmark är en lämplig plats för slutförvaret. Resultaten från SR-Site förväntas bekräfta detta. Slutsatserna från SR-Can finns med i den preliminära MKB:n. Slutsatserna från SR-Site kommer att finnas med i den slutliga MKB:n.

Bild 1 - MKB:ns plats

Fråga (Kärnavfallsrådet): Var finns den säkerhetsmässiga jämförelsen inför platsvalet, mellan Forsmark och Laxemar?

Svar (SKB): SR-Site ska visa att platsen ansökningarna gäller – Forsmark – uppfyller kraven. I bilagan Platsval kommer vi att argumentera för att det var ett riktigt val och till denna bilaga finns en underbilaga som innehåller ett stort antal säkerhetsanalytiska beräkningar även för Laxemar.

Kommentarer

SKB: MKB:n ska vara beskrivande, inte argumenterande.

Den preliminära MKB:n gav upphov till många frågor, eftersom det är den enda ansökansdokumentation som man får se innan ansökningarna lämnas in. Det är viktigt att hålla på avgränsningarna i MKB:n mot andra dokument.

Vi förutsåg svårigheterna när vi släppte den preliminära MKB:n. Vi har fått många liknande frågor i samråden. Svaren kommer att finnas i underlagen som lämnas med ansökningarna.

Bild 2 - SR-Site

Diskussion

Kärnavfallsrådet: Det är viktigt att MKB:n åstadkommer det som står i miljöbalken; ge underlag för en samlad bedömning. Scenarier med olyckor saknas, och man kan inte förstå vad miljökonsekvenserna skulle bli. Därmed är underlaget inte tillräckligt för att ge en samlad bedömning.

SKB: Problemet är delvis pedagogiskt. MKB:n ska behandla betydande miljökonsekvenser. Resultatet från SR-Site kommer att visa att det inte kan uppkomma olyckor, som ger betydande miljökonsekvenser. Det är en förutsättning för konsekvensbeskrivningarna i MKB:n.

Syftet med MKB framgår av miljöbalken. I den står inget om att konsekvenser av olyckor eller risker ska redovisas. Men vår bedömning är att risker, liksom långsiktig säkerhet, bör finnas med i MKB:n. Det är även en fråga om avgränsning. Hur mycket ska redovisas om den långsiktiga säkerheten med tanke på att den är en förutsättning för att SKB ska lämna in ansökningarna?

Kärnavfallsrådet: Det är en tolkningsfråga.

SKB: Arbetet med säkerhetsanalysen är oerhört komplext och omfattande. Vi kan inte beskriva det på ett enkelt sätt.

Analysen av den långsiktiga säkerheten är viktig. Slutsatserna kommer att finnas i MKB:n. Hur ska man kunna tro på slutsatserna? För att säkert göra det måste man sätta sig in i underlaget och beräkningarna.

I MKB:n beskrivs scenarier av typen, ”vad händer om”.

Kärnavfallsrådet: Erfarenheten från effekthöjningen i Ringhals är att miljödomstolen krävde beskrivning av den långsiktiga säkerheten.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Hur många procent av kapslarna kommer att vara felaktiga?

Svar (SKB): Inga kapslar kommer att vara defekta vid deponeringen. Beskrivningarna och argumenten för hur vi uppnår detta ingick i SR-Can och är accepterade av (dåvarande) SKI och SSI.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Vad händer om man under driftskedet upptäcker att en kapsel läcker? Det står inget om detta i MKB:n.

Svar (SKB): Deponering av täta kapslar är en förutsättning.

Diskussion

SKB: Vi kan inte redovisa alla typer av eventualiteter i MKB:n.

Kärnavfallsrådet: Verksamheter som räknar på risker och bedömer risker förväntas även redovisa risker. Verkligheten kan bli annorlunda. Läsaren måste kunna känna sig trygg med underlaget och få en koppling till hur beräkningarna gjorts. Man blir inte trygg med att SKB säger att man ”utgår från att förvaret är säkert”.

SKB: Det är helt säkert att vi kan göra täta kapslar och att de är täta när de deponeras. I säkerhetsanalysen räknar vi på vad som kan hända genom att titta på olika ”what-if”-scenarion, till exempel konsekvenserna av att en kapsel går sönder i ett tidigt skede.

Kärnavfallsrådet: Det är viktigt att ni tydligt beskriver detta i MKB:n. Det skulle underlätta för alla parter.

SKB: Vi får fundera på hur vi ska presentera scenarier med mera i MKB:n. Eventuellt kan vi utöka avsnittet som handlar om säkerhetsanalysen.

4.2 Alternativ

Fråga (Kärnavfallsrådet): Miljökonsekvenser för alternativa metoder borde ingå i MKB:n. Speciellt miljökonsekvenserna för djupa borrhål. Det borde dessutom finnas en fullständig säkerhetsanalys för både Forsmark och Laxemar, för att motivera platsvalet.

Svar (SKB): SKB har gjort beräkningar för båda platserna som underlag för platsvalet. SR-Site ska visa att vald plats är tillräckligt bra. Myndigheterna, tidigare SKI och SSI, har sagt att platserna ska kunna jämföras med avseende på långsiktig säkerhet och att det räcker med en fullständig säkerhetsanalys, SR-Site, för den valda platsen.

Andra metoder kommer att beskrivas i bilagan Metodval. Det finns dock ingen anledning att konsekvensbeskriva metoder som inte uppfyller ändamålet med slutförvaret eller som inte finns tillgängliga. Det finns dock en ordentlig beskrivning av metoderna och argument för varför de inte uppfyller ändamålet.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Omfattar SR-Site endast Forsmark?

Svar (SKB): Den fullständiga säkerhetsanalysen, vilken omfattar referensscenariot, ”what-if”-scenariot med mera, görs bara för Forsmark. I ett av underlagen till platsvalsbilagan, Jasp – Jämförande analys av säkerhetsrelaterade platsegenskaper, redovisas säkerhetsanalytiska beräkningar för både Laxemar och Forsmark. Beräkningarna omfattar referensscenariot.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Hur jämförs miljökonsekvenserna för de bägge platserna? Det är viktigt att de blir jämbördigt behandlade.

Svar (SKB): Syftet med säkerhetsanalysen, inklusive underliggande dokumentation, är att visa att den valda platsen uppfyller kravet på långsiktig säkerhet, riskkriteriet 10^{-6} , på vald plats. I platsvalsbilagan jämförs platserna med avseende på olika faktorer av betydelse för den långsiktiga säkerheten. Konsekvenser bedöms bland annat i form av risk för skada samt genom jämförelse av indikatorer som till exempel antal skadade kapslar.

Kommentarer

Kärnavfallsrådet: Ni måste beskriva detta så att även de som inte är insatta i frågan förstår.

SKB: Ja, det är riktigt. Vi bör nog ha en beskrivning av ansökanstrukturen och läsanvisning i MKB:n, eftersom den är av brett intresse.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Beskrivningen av nollalternativet behöver kompletteras med vad som händer när bassängerna i Clab och vid kärnkraftverken är fulla. Måste kärnkraftverken stänga då? Eller vad blir konsekvensen?

Svar (SKB): Vi vill inte spekulera i MKB:n, vi redogör för det rådrum som finns.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Vilken kapacitet finns det i Clab?

Svar (SKB): Det tillförs cirka 200 ton använt kärnbränsle per år. År 2025 behöver man övergå till kompaktkassetter i hela Clab. Då utökas kapaciteten med cirka 2 000 ton vilket räcker till år 2035.

Kommentarer

SKB: Fortsatt förvaring i Clab är inget genomförandealternativ. Oskarshamns kommun kräver en slutlig lösning. Man accepterar inte fortsatt lagring i Clab som ett slutligt omhändertagande.

Nästa steg skulle kunna vara att bygga ut med Clab III. Då räcker kapaciteten för ytterligare 25 års drift av kärnkraftverkan.

Om deponeringen i slutförvarsanläggningen blir försenad finns alltså flera möjligheter såsom kompaktkassetter, Clab III med mera. Det är dock inte dessa som är gränssättande, utan kravet från Oskarshamns kommun på en slutlig lösning.

Bild 3 - Motiv för metodval

4.3 Avgränsning

Fråga (Kärnavfallsrådet): Det saknas beskrivningar och miljökonsekvenser vid avveckling och rivning. Det behöver beskrivas nu, även om det finns krav på MKB inför dessa verksamheter.

Svar (SKB): Det som står i MKB:n, att det finns krav på MKB för avvecklingen, är ett missförstånd och kommer att tas bort. Vi vill kunna använda oss av den teknikutveckling som sker fram till avvecklingen. Miljökonsekvenser vid avveckling och rivning beskrivs på en övergripande nivå. Att redan nu beskriva miljökonsekvenserna i detalj är ren spekulering.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Ni måste ha med något om miljökonsekvenser vid avveckling och rivning redan nu.

Svar (SKB): Det finns övergripande beskrivningar i MKB:n. Vi vill däremot inte börja spekulera i till exempel vilken typ av motorer eller vilket bränsle som kommer att användas för transporterna samt vilka effekter och konsekvenser dessa kommer att orsaka. Det är först om 70 år som det kommer bli aktuellt med avveckling och rivning.

Vi har diskuterat detta med SLU och juristerna och kommit fram till att vår verksamhet i detta fall är jämförbar med gruvverksamhet. Där finns inga krav på att miljökonsekvensbeskriva avvecklingen i MKB:n till ansökningarna om tillstånd för drift. I dessa fall handlar det om verksamhet som ligger cirka 50 år fram i tiden.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Man måste titta på alla skeden i MKB:n, även avvecklingen. Det behöver inte vara detaljerat, det räcker med ett principiellt resonemang för att få trovärdighet och kunna se helheten.

Svar (SKB): Vissa resonemang om avvecklingen finns i MKB:n. Preliminära avvecklingsplaner för slutförvarsanläggningen och Clink ingår som bilagor till ansökningarna enligt kärntekniklagen och vi använder dessa för att beskriva miljökonsekvenser under rivning och avveckling på en övergripande nivå.

Fråga (Kärnavfallsrådet): Hur hanterar ni riskerna med närheten till kärnkraftverket? Vad gör ni om det inträffar en olycka där.

Svar (SKB): Frågan kommer att besvaras inom ramen för SKB:s svar på frågor från samrådet. En översiktlig beskrivning kommer att finnas i MKB:n. Generellt kan man säga att en olycka i det närliggande kärnkraftverket inte skulle medföra problem i slutförvarsanläggningen, eftersom det inte handlar om några snabba förlopp där. Vi kan avbryta verksamheten vid slutförvaret under månader-år utan att säkerheten äventyras.

5 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

6 Avslutning

Kommentarer

Kärnavfallsrådet: Detta var ett bra möte och vi fick många klargörande beskrivningar av hur kommande ansökningar är uppbyggda och vad som ingår.

SKB: Vi kommer gärna och presenterar innehållet i ansökningarna och underlagen efter att vi lämnat in dem.

Erik Setzman tackade för värdefulla synpunkter och avslutade mötet.

Företagsintern

Inbjudan

DokumentID 1240870	Version 1.0	Status Godkänt	Reg nr	Sida 1 (1)
Författare Erik Setzman			Datum 2010-05-04	
Granskad av			Granskad datum	
Godkänd av Erik Setzman			Godkänd datum 2010-05-04	

Samrådsmöte om Kärnavfallsrådets synpunkter på preliminär MKB

Tid: Onsdagen den 12 maj 2010, kl 9.00-11.00

Plats: SKB, Blekholmstorget 30, sammanträdesrum E6:303

Deltagare (preliminärt):

SKB: Olle Olsson, Saida Laârouchi Engström, Magnus Westerlind, Erik Setzman, Kerstin Blix, Pia Ottosson, Mikael Gontier, Sofie Tunbrant och Lars Birgersson.

Kärnavfallsrådet: Torsten Karlsson, Tuija Hilding Rydevik, Holmfridur Bjarnadottir och Eva Simic

Förslag till program/dagordning

- 1) Inledning, mötets syfte
- 2) Lägesrapport från SKB:s avslutande samråd om mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle
- 3) SKB:s fortsatta arbete med ansökningarna enligt KTL och MB
- 4) Kärnavfallsrådets synpunkter på den preliminära MKB:n m m
- 5) Övriga frågor
- 6) Avslutning

Välkommen!

Erik Setzman,
Miljöenheten

Mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle

Kärnavfallsrådets synpunkter på preliminär miljökonsekvensbeskrivning

12 maj 2010

Samråd enligt miljöbalken 2002–2010 Mellanlagring, inkapsling och slutförvaring

- Med länsstyrelser, kommuner, myndigheter, organisationer och allmänhet samt Östersjölänerna (Esbokonventionen)
- Tar upp lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt innehåll och utformning av MKB

Totalt cirka 60 möten
Drygt 2 000 inkomna frågor och synpunkter

Samrådsmöten

Teman – tid – antal

Tema	Tidsperiod	Antal möten
Avgränsning, innehåll och utformning av MKB	Nov 2003 – maj 2004	6
Lokalisering och utformning av slutförvar och inkapslingsanläggning	Nov 2004 – juli 2005	4
Preliminär MKB för inkapslingsanläggningen	Nov 2005 – jan 2006	2
Metod, lokalisering, framtid	Maj – aug 2006	4
Säkerhet och strålskydd	Maj – juni 2007	2
Lokalisering, gestaltning och transporter	Okt 2008 – feb 2009	2
Preliminär MKB för slutförvarssystemet	Dec 2009 – mars 2010	4
Vattenverksamhet	Dec 2009 – april 2010	2
<i>Säkerhetsanalysens roll i MKB:n</i>	<i>Maj 2010</i>	1

30 möten med MKB-forum och Samråd- och MKB-grupp Forsmark varav 18 öppna för allmänheten

3

Avslutande samråd

- **Preliminär MKB och vattenverksamhet**

- 6 februari – Östhammar
- 9 februari – Oskarshamn

Många synpunkter tog upp analysen av slutförvarets långsiktiga säkerhet och dess roll i miljökonsekvensbeskrivningen

- **Säkerhetsanalysens roll i MKB:n**

- 3 maj – Östhammar
- Möjligt att lämna synpunkter till 17 maj

4

Inkomna yttranden om preliminär MKB

- Mycket omfattande material, mer än 700 sidor
- Brokig blandning av frågor och synpunkter
- Inga sensationer, men några nya frågor
- Flera yttranden/delar från bl a Östhammars kommun, MKG och Milkas
- Tre yttranden från Åland

5

Exempel på viktiga eller frekventa synpunkter 1(2)

- Mer av det mesta i MKB:n – t ex säkerhet, alternativ, psykosociala aspekter (oro), störningar och missöden
- Kritik mot att alla underlag och referenser ännu ej är tillgängliga
- Förtydliganden/kompletteringar av nollalternativet och konsekvenser om projektet försenas
- Förläggning vid och transporter på Östersjön olämpligt
- Varierande syn på återtagbarhet och behov av att visa miljökonsekvenserna för återtag

6

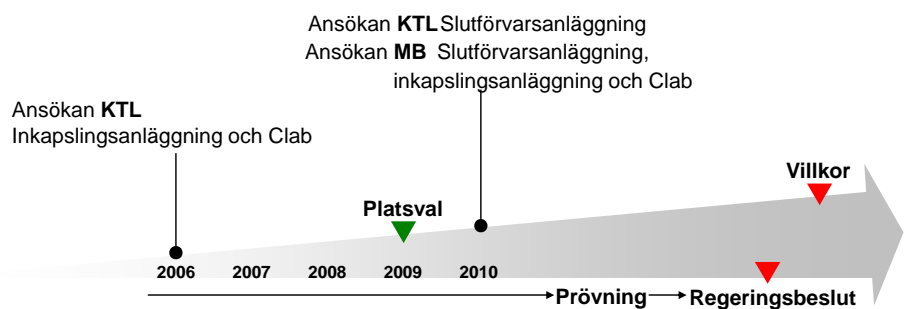
Exempel på viktiga eller frekventa synpunkter 2(2)

- Bättre beskrivning av vattenhantering både för slutförvar och Clink
- Ifrågasättande av lågaktivt avfall till MLA i Oskarshamn
- Bättre beskrivning av konsekvenser och åtgärder med avseende på trafikbuller och trafiksäkerhet
- Mer om kumulativa effekter, särskilt av SFR-utbyggnaden
- Kontroll och övervakning efter förslutning

7

Ansökningar – prövning – beslut

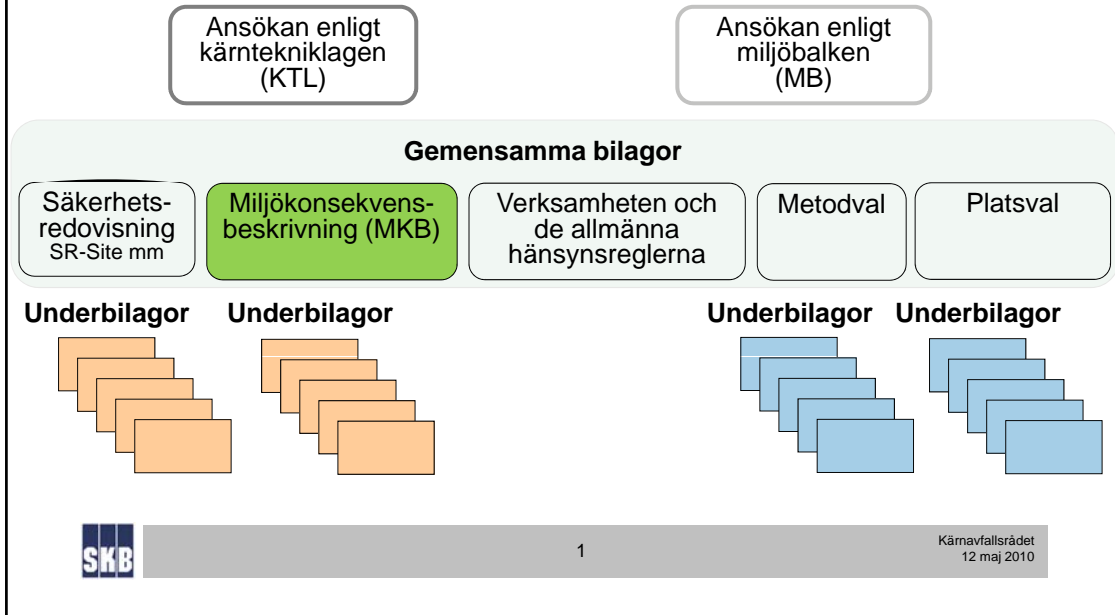
KTL Kärntekniklagen
(Strålsäkerhetsmyndigheten)

MB Miljøbalken
(Miljöödomstolen)

8

MKB:ns plats i ansökningarna

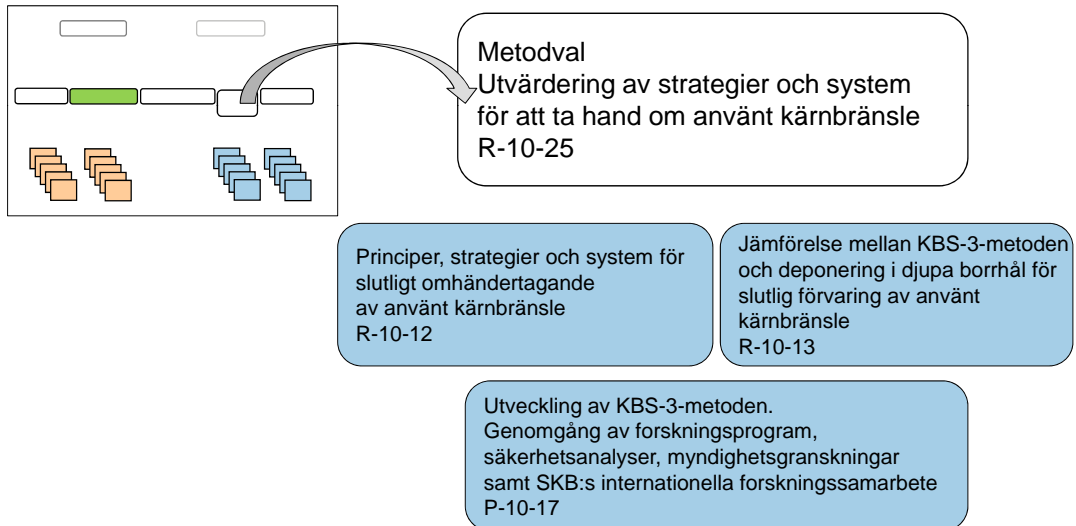
Långsiktig säkerhet, SR-Site i MKB:n

SR-Site är en förutsättning för att ansökningarna (och MKBn) ska lämnas in av SKB

Sammanfattning av viktiga utgångspunkter och resultat från SR-Site för vald plats, omfattar:

- Referensutveckling
- Scenarier
- SSM:s riskkriterium
- Slutsatser

Motiv för metodval - i underlaget till ansökningarna

Säkerhet - med anledning av närheten till FKA - i MKB:n

- Det finns inga snabba förlopp, varken i Clab, inkapslingsanläggningen eller slutförvarsanläggningen
- Säkerheten efter inkapslingen garanteras av kapslarna
- Verksamheten kan lämnas i ett par månader, om platsen skulle behöva utrymmas

Ska beskrivas ytterligare, för att förebygga oro